

Unes germanes molt unides

■ L'estudiós Antoni Guiral fa un recull de les Hermanas Gilda i analitza l'evolució de la sèrie de Vázquez, un gran de Bruguera

■ Leovigilda i Hermenegilda representen la tipologia familiar, i de l'època, de dones que vivien soles perquè no trobaven marit

Jaume Vidal

Barcelona

Les revistes de Bruguera van anar més lluny de l'humor infantil, que també llegien els adults. Van ser també un aparador de tipologies que definien la societat espanyola de les dècades dels anys quaranta, cinquanta, seixanta i setanta. Don Pío, de Peñarroya, representava el clàssic oficinista que lluitava per aconseguir un augment de sou que li permetria ascendir en l'escalafó social, cosa que obsessionava la seva dona. Carpanta, d'Escobar, reflectia la gana que es va patir en la postguerra i, també d'Escobar, Zipi i Zape, l'autoritarisme d'un pare que havia de lluitar contra la rebel·lia d'uns fills trapelles. Ibáñez també va crear un *outsider* a causa d'una discapacitat física, la miopia de Rompetechos li impedia tenir una relació de normalitat amb el seu entorn perquè ho confonia tot. Vázquez també es va endinsar en una tipologia social molt marcada en l'època, la de les dones que no es casaven i vivien soles perquè no trobaven marit. Una derivació del clàssic concepte de la tieta soltera.

Les *Hermanas Gilda* són un nucle familiar format per Hermenegilda i Leovigilda. Leo és freda, seca i autoritària. I, en certs moments, cruel. Hermenegilda és somiadora i el seu desig principal és trobar un home que l'allunyi d'una relació en

què, com passa en alguns nuclis familiars, l'amor i l'odi es barregen sense saber on hi ha exactament el límit de cada sentiment.

Antoni Guiral ha dividit *Lo mejor de las Hermanas Gilda* (Bruguera Clásica) en dos períodes, del 1949 fins al 1956 i una segona etapa fins al final de la sèrie, el 1971. En aquest segon període, la censura franquista va ser més estricta amb

la crítica social, que va passar inadvertida per la inòpia dels censors en una primera etapa. Hermenegilda va deixar la seva obsessió de trobar el príncep blau per convertir-se en un personatge surrealista que gaudia de singulars passejos pel camp.

Vázquez, tot i que ha quedat relegat per l'ombra omnipresent de Francisco Ibáñez, va ser un dels genis superlatius de la factoria Bru-

En una segona etapa de la sèrie i degut a la censura franquista, Hermenegilda va deixar la recerca de marit pels passejos per una natura surrealista ■ BRUGUERA CLÁSICA

guera amb creacions com ara *La familia Cebolleta* —que mostrava la dificultat del dia a dia de les famílies, amb avi inclòs— i la paròdia del cinema d'espies que era *Anacleto, agente secreto*.

La singular personalitat de Vázquez va fer d'ell un personatge. En la sèrie *13 Rue del Percebe*, Ibáñez el va representar com l'inquilí de l'atí assetjat continuament pels creditors. Ell mateix es va dibuixar com a personatge a *Los cuentos del tío Vázquez*, en què sortia com un personatge que no desaprofitava cap ocasió per prendre-li a qualsevol passerell vint o trenta duros que mai més tornaria a veure.

Aquesta fantasia es basava en una realitat que feia que, en la vida real, Vázquez comprés sempre a terminis el mobiliari, que li durava el que trigaven a recollir-lo, perquè només pagava el primer termini. Ell mateix alimentava la seva llegenda, però el que de ben segur puc afirmar, perquè hi vaig ser present, va ser el dia que Carles Santamaria, que havia estat director del Saló del Còmic de Barcelona, i jo mateix vam acompanyar Vázquez a la delegació de l'ONCE de Barcelona per demanar el patrocini per fer una revista de còmic. No va poder ser. Òbviament, entre les prioritats de l'entitat no estava fer còmics.

I el moment més delirant que vaig viure amb Vázquez va ser la nit que el vaig acompanyar a jugar a un bingo. Vam guanyar un bingo i quatre línies i vam sortir del local amb Vázquez sacsejant els bitllets de mil pessetes —en vam guanyar 25.000— i proclamant: “*¡Somos ricos, somos ricos!*” Al llarg de la nit, a més, s'havia fet notar amb una actitud envers les hostesses que ell creia que era simpàtica i que ara es consideraria políticament incorrecte. Amb el temps, es passaria al còmic adult, i fins i tot va publicar a la revista *underground Makoki*. ■

NOVEL·LA

Un motlle únic en una societat adversa

Kate Esther Calvert va néixer a Londres el 1985. Es dedica a la poesia, a la dramaturgia i a la interpretació dels gèneres musicals *spoken word* i rap i també va ser professora de llengua a l'University College de Londres. Primer es va canviar el cognom Calvert per Tempest, el 2020 es va declarar persona no binària i el 2025 home transgènere.

Ha publicat tres obres de teatre, tres reculls de poesia, l'assaig *Connectar* (2021) i la novel·la *The Bricks that Built the Houses* (2016). El 2013 va guanyar el premi Ted Hughes; el 2014 va ser nomenat Poeta de la Nova Generació, un honor que s'atorga cada deu anys, i la primera de dues nominacions al premi Mercury. El 2021 va ser guardonat amb el Lleó de Plata de Venècia pel seu treball com a dramaturg i el 2023 va guanyar un Ivor Novello per la composició de cançons.

Tota la vida buscant

■ **Autor:** Kae Tempest
■ **Traducció:** Maria-Arboç Terrades
■ **Editorial:** L'Altra
■ **Pàgines:** 352
■ **Preu:** 22,90

Ara presenta la novel·la *Tota la vida buscant*, que va gestar al llarg d'anys i va anar prenent la forma definitiva en dues residències literàries, la de la Fundació Civitella Ranieri, a Umbria, al centre d'Itàlia, i la de la Fundació Finestres, a la Costa Brava.

Rothko Taylor —com l'autor, és no binari i per això Tempest s'hi refereix amb la fórmula *elli*— ha tornat al seu poble natal, Edgecliff, després de passar-se quinze anys tancat a la presó. Potser hauria hagut de començar de zero en alguna altra banda, perquè el passat l'assalta a cada cantonada. Una història que vol com moure i mostrar el poder transformador de l'amor, que parla sobre la família i la redempció, el desig, la identitat pròpia i la que marca la comunitat. Una obra per entendre més les persones que no encaixen en els motlles imposats per la societat. ■

NOVEL·LA

Cadàver bonic, però obra massa curta

“Viu de pressa, mor jove i deixa un cadàver bonic” és una frase d'un personatge interpretat per John Derek al film *Truqueu a qualsevol porta*, dirigit el 1949 per Nicholas Ray. Són moltes les persones que cada dia moren joves. En genocidis com a Gaza no arriben ni a joves, poden ser nados. Però també hi ha morts per accident. I per malaltia, com la depressió. L'autor brasiler, d'origen alemany, Victor Heringer (1988-2018) es va suïcidar tres setmanes abans de fer els trenta, després de, es podria dir, tota una vida lluitant contra la depressió. Va publicar els poemes d'*Automatógrafo* (2011), la novel·la que ara Les Hores ha traduït al català, *Glòria* (2012), una altra novel·la, *O amor dos homens avulsos* (2016) i les cròniques de *Vida desinteressante*, publicades de manera pòstuma el 2021. També va publicar *O escritor Victor Herin-*

Glòria

■ **Autor:** Victor Heringer
■ **Traducció:** Pere Comellas
■ **Editorial:** Les Hores
■ **Pàgines:** 295
■ **Preu:** 20,90

ger (2015), un llibre conceptual de fotografies, va col·laborar amb la revista literària *Pessoa* i va fer traduccions de l'anglès al portuguès. Poca obra, pel seu talent.

Glòria, que va rebre el premi Jabuti, és una peça amb elements metaliteraris que comença amb un pròleg en què l'autor rep l'encàrrec d'escriure un llibre ideat pel magdalenista Ambrósio Silva Costa i Oliveria. Una obra formada per 60 capítols episòdics —tots amb cita prèvia, com ara quan cal anar a la Caixa— més un llarg epíleg i notes al peu. *Glòria*, amb humor satíric, frescor i referents literaris, ressegueix la vida de tres germans, Benjamim, Daniel i Abel —un artista, un burges i un pastor evangèlic—, mentre lluiten contra fòrums d'internet, la història religiosa, el món de l'art de Rio de Janeiro, les formigues, les seves ties, l'amor i un Déu que quequeja. Bon còctel. ■